

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Милена Миланова Миланова, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Относно: дисертационен труд на Надя Димитрова Карачоджукова на тема „Нормативен контрол на имената в електронна среда“, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (ОКИН); Научен ръководител доц. д-р Милена Миланова

Основание за становище: участие в състава на научно жури, определено със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД-38-605 / 21.10.2024 г. и решение на Факултетния съвет на Философски факултет от 08.10.2024 (Протокол № 1)

Въз основа на представените документи и разработения дисертационен труд Надя Димитрова Карачоджукова отговаря на условията и реда за придобиване на ОНС „доктор“:

- Кандидатката има придобита магистърска степен по Библиотечно-информационни науки в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ към Философски факултет.
- Кандидатката е зачислена е като докторант в редовна форма на обучение към същата катедра (Заповед № РД 20-219/26.01.2017 г.) и е отчислена с право на защита (Заповед № РД-20-1648/09.10.2020 г.) и положени докторантски минимума.
- Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от първично научно звено, с решение от заседание, състояло се на 20.09.2024.
- По темата на предложения за защита дисертационен труд са представени 4 публикации (3 самостоятелни, 1 в съавторство). Предоставена е справка за изпълнени минималните национални изисквания според чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и чл. 25 от ППЗРАСРБ, както и правилника на СУ.

Общо представяне на докторанта

Надя Димитрова Карачоджукова е асистент в катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ към Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, където е завършила висшето си образование, степен магистър. Преминала е успешно обучение в ОНС „доктор“ в редовна форма по докторска програма „Книгознание, библиотекознание, библиография (Обработка на информационните ресурси)“. Професионалният път на докторантката определя и притежавания от нея изключителен практически опит в областта на обработката на информационни ресурси, който успешно се съчетава с преподавателската ѝ дейност. Тя е работила в Национална библиотека „Св. св.

Кирил и Методий“ последователно като библиотекар в направление „Обслужване“, библиотекар и главен библиотекар в направление „Каталогизация на книги и периодика“, ръководител на направления „Каталогизация“, „Национален център COBISS“ и в Институт по аграрна икономика – Централна селскостопанска библиотека като Старши експерт – документалист.

Професионалната ѝ дейност е свързана с отговорности по организацията, обработката и управлението на процесите по аналитико-синтетична обработка на документите в библиотека, както и по подготовката, планирането и внедряването на Интегрираната библиотечно-информационна система COBISS в България. В периода 2008-2009 работи в Institut informacijskih znanosti, Maribor, Slovenia (Институт за информационни науки, Марибор, Словения), където участва в екипа за конверсия на базите на Националната библиотеката на България в машинночетим формат (COMARC).

Като преподавател тя води практическите упражнения по дисциплините от учебния цикъл свързан с обработка, организация и управление, анализ и оценка на информационните ресурси, теренна практика – част 2, в които изключително успешно представя и предава своя значим практически на студентите – бакалаври.

Актуалност на темата

Темата на представяния за защита дисертационен труд, а именно „Нормативен контрол на имената в електронна среда“ поставя и разглежда един изключително важен и значим проблем пред съвременните информационно-търсещи системи, проблем който занимава десетилетия и е в център на основните дейности на библиотечните специалисти при идентифицирането и установяването на авторството и на идентичността на създателите на съдържание. Независимо, че в процесите по обработка на документите, този проблем винаги е бил в центъра на вниманието на каталогизаторите и библиографите, то съвременната информационна и комуникационна среда поставя и извежда нови аспекти, които изискват решаването на нови задачи по отношение на еднозначния и категоричен достъп до информация. Задачи, които може успешно да бъдат решени през нормативизирането на определени елементи от данни, отнасящи се към основни атрибути на информационните ресурси. В този смисъл разглежданият от дипломантката проблем пречупен през дейностите по каталогизация в библиотеките поставя и извежда тенденции, приложими и значими и извън конкретната професионална сфера.

Познаване на проблема

Докторантката е участвала на девет научни форума, четири проекта и е представила четири публикации, свързани с темата на дисертационния труд, чрез което е представила и апробирала своите изследвания и наблюдения по проблема. По темата на изследването се запознала със значителен брой източници (230) на български, руски, словенски, сръбски и английски език.

Методика на изследването

Използвани са комплексни и разнообразни методи, произтичащи от характера на изследването: теоретичен анализ и синтез, сравнителен анализ, дескриптивен анализ, математически и статистически методи, наблюдение, моделиране.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, библиография, списъци на съкращения, таблици и фигури и шест приложения. Общият обем е 215 страници. Структурата е ясна и логична, подчинена на определените цели и задачи на изследване. Постигнат е баланс на отделните части. Стилът на изложението е ясен и стегнат с множество илюстративен материал (8 таблици, 33 фигури). Коректно са представени и позовани използваните източници. Цялостното впечатление от работата е за систематично, последователно и задълбочено запознаване с проблематиката въз основа на което са изведени множество наблюдения и заключения.

В увода са представени актуалността на темата, обект, предмет, цел на изследването. Докторантката е определила една изследователска хипотеза, която е проверила през реализирането на шест задачи, изпълнени в хода на изследването, с което „се доказва изследователската хипотеза за безспорните предимства на бъдещото развитие на нормативния контрол в българските библиотечни каталози в рамките на система за споделена каталогизация.“ (с. 173) Като основна цел е изведена идеята “на основата на анализа на използването на нормативния контрол в българските библиотеки да се предложи теоретичен модел за оптимизиране на нормативния контрол на имената в локален и национален план с възможност за разширяване на този модел към други културни институции.“ (с. 8)

В трите глави на изследването Надя Карачоджукова последователно разглежда същността на нормативния контрол в библиотеките, извежда терминологични уточнения, анализира основни документи и модели, както и инструменти, определящи и създаващи предпоставки за реализиране на дейностите по нормативен контрол в библиотеките. Докторантката съвсем естествено търси и представя в своята разработка практическото осъществяване на нормативната дейност през примера на различни национални и регионални системи и проекти, изградени въз основаната на успешното коопериране между библиотеките, създаването и поддържането на мрежи и споделена каталогизация. Последователният преглед на дейностите по нормативен контрол, извършвани от библиотечните институции в отделни страни и региони (глава втора) всъщност показва влиянието им по отношение на осигуряване на качествен достъп до информация чрез установяване на устойчиви практики за проследяване на връзката създател/агент – произведения.

Трета глава се спира върху изследване на състоянието и реализирането на процесите

по нормативен контрол в библиотеките в България. Разгледани са последователно основните национални документи, инструменти и модели. Чрез анкетно проучване, наблюдение и анализ е установено нивото и състоянието на въвеждане и поддържане на системи и дейности по нормативен контрол в страната. Въз основа на тези анализи, докторантката извежда „Модел за оптимизиране на нормативния контрол на имената в локален и национален план“ (т. 3.11) и доказва и изследователската си хипотеза, че „нормативният контрол в българските библиотеки трябва да се усъвършенства на базата на споделената каталогизация.“ (с. 9)

Към всяко от главите са изведени конкретни изводи, обобщени и в заключението на разработката. Чрез приложенията изложението е допълнено и обогатено.

Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд е с обем 35 с. и отговаря на изискванията за съставяне на подобен вид документ. Изцяло и напълно представя съдържанието и качествата на изследването. Включва основните изводи и препоръки. Представя приносите на дисертационния труд, разделени на такива с теоретичен и с практико-приложен характер, общо шест, с които съм напълно съгласна и приемам. Съдържа списък на публикациите по темата на дисертационния труд.

Заключение

Запознаването с текста на дисертацията, с публикациите и приносите на Надя Димитрова Карачоджукова ми дава основание за следното заключение:

- Предложеният за защита дисертационен труд съдържа научноприложни резултати, които представляват оригинален принос към науката.
- Изследването показва, че кандидатката притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелно научно изследване.

Като имам предвид цялостната научна и научно-приложна дейност и приносите на кандидатката, убедено ще гласувам положително за присъждане на Надя Димитрова Карачоджукова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Книгознание, библиотекознание, библиография).

10 декември 2024 г.

София

Подпис:.....

/доц. д-р Милена Миланова/